

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024-04- Nr.

DĖL KREDITO ADMINISTRATORIŲ IR KREDITO PIRKĖJŲ ĮSTATYMO IR SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2024 m. vasario 22 d. išvadą Nr. NV-453 ir Vyriausybės tarpinstitucinio pasitarimo, vykusio 2024 m. balandžio 16 d., metu pateiktus pasiūlymus, teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei patikslintus Lietuvos Respublikos kredito administratorių ir kredito pirkėjų įstatymo, Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 2, 19, 22¹ straipsnių, 3 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymo Nr. XII-2769 3, 21, 33 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 17¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42 straipsnio ir 1, 3 priedų pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo Nr. XIII-2221 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus (toliau – Įstatymų projektai).

Įstatymų projektai parengti siekiant į nacionalinę teisę perkelti 2021 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2021/2167 dėl kredito administratorių ir kredito pirkėjų, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/48/EB ir 2014/17/ES. Įstatymų projektų tikslai – sureguliuoti kredito administravimo veiklą vykdančių subjektų veiklos vykdymo tvarką Lietuvoje ir užtikrinti didesnę teisinę aiškumą, susijusį su neveiksniomis kredito sutartimis. Siekiama panaikinti kliūtis, trukdančias kredito įstaigoms perleisti neveiksnius paskolas kredito pirkėjams, ir nustatomos skolininkų apsaugos priemonės. Įstatymų projektais nustatoma sistema, skirta kredito įstaigų sudarytų neveiksnių kredito sutarčių pirkėjams ir jų administratoriams, pagal kurią kredito administratoriai turėtų gauti veiklos leidimą ir juos prižiūrėtų priežiūros institucija.

Kartu teikiame glaustą analitinę informaciją apie Įstatymų projektus:

I. Sprendžiama problema	Dėl įvairių nepalankių ekonominių ir finansinių sukrėtimų (2008 metų finansų krizė, COVID-19 pandemija), Europos Sąjungos valstybėse narėse įmonės ir gyventojai dažniau patyrė su mokėjimais susijusių sunkumų ar net bankrutavo. Tai lėmė daugelyje valstybių narių išaugusias neveiksnius paskolas. Kadangi neveiksnius paskolas lemia mažesnes kredito įstaigų pajamas (palyginti su veiksnėmis paskolomis), tai sumažina kredito įstaigų pelningumą, neigiamai veikia kapitalą, taip pat gali sumažinti kredito įstaigų galimybes skolinti gyventojams ir įmonėms bei kelti grėsmę finansiniam stabilumui. Įstatymų projektais bus sudarytos sąlygos plėtoti antrines neveiksnių paskolų rinkas, efektyviai mažinti kredito įstaigų balansuose susikaupusių neveiksnių paskolų skaičių, jeigu ateityje jų skaičius reikšmingai padidėtų. Tai prisidės prie neveiksnių paskolų galimo neigiamo poveikio mažinimo finansiniam stabilumui ir ekonomikai.
II. Siūlomos priemonės	Įstatymų projektais siūloma:

	<ul style="list-style-type: none"> - nustatyti reikalavimus kredito administratoriaus licencijai gauti ir kredito administravimo veiklai vykdyti (pvz., turėti ir taikyti tinkamas valdymo tvarkos ir vidaus kontrolės sistemas, įskaitant rizikos valdymo ir apskaitos sistemas, taikyti politiką, kuria užtikrinamas skolininkų teisių apsaugą reglamentuojančių taisyklių laikymasis, teisingas ir kruopštas elgesys su skolininkais, nepriekaištingos reputacijos ir kvalifikacijos reikalavimai kredito administratorių vadovams ir kt.); - nustatyti tam tikrus reikalavimus kredito pirkėjams, pvz., pareigą kredito pirkėjui, kuris pats nevykdo kredito administravimo, paskirti atstovą valstybėje narėje, kuris palaikytų ryšius su priežiūros institucijomis, taip pat kai kredito pirkėjas neturi buveinės ar registruotos buveinės arba pagrindinės buveinės Europos Sąjungos valstybėje narėje, paskirti kredito administratorių vykdyti kredito administravimą, susijusį su kreditoriaus teisėmis pagal neveiksnią kredito sutartį arba su neveiksnia kredito sutartimi, sudaryta su fiziniais asmenimis, įskaitant vartotojus ir savarankiškai dirbančius asmenis, taip pat labai mažomis, mažomis ir vidutinėmis įmonėmis, ir kt.; - nustatyti, kad kredito administratorių, kredito pirkėjų, kredito paslaugų teikėjų priežiūros institucijos Lietuvos Respublikoje funkcijas vykdys Lietuvos bankas, bei priežiūros institucijos įgaliojimus vykdant tokią priežiūrą, įskaitant poveikio priemones ir jų taikymo pagrindus; - nustatyti papildomus skolininkų apsaugos reikalavimus, pvz., įtvirtinti, kad kredito administratoriai ir kredito pirkėjai visada turėtų veikti sąžiningai, teisingai skolininkų atžvilgiu, gerbti jų privatumą; prieš pirmą skolos išieškojimą ir kiekvieną kartą, kai to prašo skolininkai, kredito administratoriai turėtų pateikti informaciją skolininkams, be kita ko, apie įvykusį neveiksnios kredito sutarties perleidimą, kredito pirkėjo ir kredito administratoriaus, jei jis paskirtas, tapatybę ir kontaktinius duomenis, taip pat informaciją apie skolininko mokėtinas sumas ir atitinkamą pareiškimą; - įtvirtinti papildomus vartojimo kredito gavėjų pagal Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymą ir kredito gavėjų pagal Lietuvos Respublikos su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymo apsaugos reikalavimus.
III. Priemonių kaštai	Įstatymų projektams įgyvendinti Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Priėmus Įstatymų projektus bus mažinamos kredito įstaigų balansuose susikaupusios neveiksnios kredito sutartys, o tai sustiprins finansinį stabilumą sektoriuje ir sumažins finansinius išteklius, skirtus neveiksniam kreditui administruoti. Tai leis kredito įstaigoms toliau užtikrinti kreditavimą gyventojams ir verslui. Be to, Įstatymų projektais taip pat bus sustiprinta kredito gavėjų, susiduriančių su finansiniais sunkumais, apsauga.

Įstatymų projektai neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai.

Įstatymų projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemėje.

Įstatymų projektai išvadoms gauti buvo teikti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos bankui, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Lietuvos bankų asociacijai, Lietuvos smulkiųjų vartojimo kreditų asociacijai, Finansinių paslaugų įmonių asociacijai FINCO, Lietuvos tarpusavio skolinimo ir sutelktinio finansavimo asociacijai, asociacijai „Lietuvos kreditas“, Lietuvos kredito unijų narių asociacijai, asociacijai Lietuvos kredito unijoms, Lietuvos centrinei kredito unijai, Jungtinei centrinei kredito unijai,

Lietuvos vartotojų organizacijų aljansui, Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacijai. Į dalį gautų pastabų atsižvelgta arba jos suderintos darbo tvarka. Dėl institucijų pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, teikiama derinimo pažyma.

Įstatymų projektus parengė Finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorė Vilma Mačerauskienė (el. p. vilma.macerauskiene@finmin.lt) Kredito ir mokėjimų rinkų skyriaus vedėja Akvilė Kalantaitė (el. p. akvile.kalantaite@finmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos kredito administratorių ir kredito pirkėjų įstatymo projektas, 23 lapai.
3. Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 2, 19, 22¹ straipsnių, 3 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12¹ straipsniu įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 4 lapai.
4. Lietuvos Respublikos su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymo Nr. XII-2769 3, 21, 33 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 17¹ straipsniu įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 4 lapai.
5. Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42 straipsnio ir 1, 3 priedų pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 4 lapai.
6. Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo Nr. XIII-2221 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
7. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 9 lapai.
8. Įstatymų projektų derinimo pažyma, 12 lapų.
9. Direktyvos ir Įstatymų projektų atitikties lentelė, 58 lapai.
10. Teisės aktu sukeliamų arba teisės akto projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaita, 3 *excel* lentelės, 3 lapai.
11. Teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.

Finansų ministrė

Gintarė Skaistė